

This question paper contains 4+2 printed pages]

P—84—2015

FACULTY OF ARTS, COMMERCE AND SCIENCE

B.A., B.Com., B.Sc. (First Year) (First Semester)

EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

ENGLISH (Compulsory)

(Theory + MCQ)

(Friday, 20-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—30+10=40

N.B. :- (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

Theory

1. Explain with reference to the context any *one* of the following : 4

(i) The train came to Deoli, and I looked up and down the platform,
but I could not see the girl anywhere.

(ii) 'Please' and 'Thank you' are the small change with which we
pay our way as social beings.

P.T.O.

2. What message does Subroto Bagchi convey in 'Go Kiss the World' ? 8

Or

How does the story 'Karma' throw light on the character of Sir Mohan Lal ?

3. Write short answers to the following questions (any two) : 8

(i) How can a man remove miseries according to Vivekananda ?

(ii) What is the significance of scientific point of view according to JBS Haldane ?

(iii) What is the moral of the essay, 'On Saying Please' ?

(iv) Write a note on the theme of 'If You Are Wrong, Admit It.'

4. (a) Write a report on your visit to a flood affected area. 5

Or

Write an E-mail to your friend inviting him/her for the marriage of your brother.

- (b) Write an application to the Manager, Indian Locomotive Ltd.,
Mumbai, for the post of Computer Operator. 5

Or

Write a letter to the Editor of the local newspaper, highlighting
the shortage of Municipal Water Supply in your area.

MCQ

10

1. (i) Give synonym of 'respect' :

(a) defend

(b) hate

(c) esteem

(d) annoy

- (ii) The synonym of ..... is 'admit'.

(a) refuse

(b) examine

(c) compel

(d) accept

P.T.O.

(iii) Choose antonym for 'misery' :

- (a) delight
- (b) pain
- (c) unhappy
- (d) polite

(iv) Give antonym of 'expensive' :

- (a) costly
- (b) cheap
- (c) rising
- (d) easy

(v) I don't know ..... the train stopped at Deoli.

- (a) what
- (b) why
- (c) how come
- (d) when

(vi) What will the teacher ..... if I go so late ?

- (a) think
- (b) thought
- (c) be thinking
- (d) being thought

(vii) Ignorance is ....., knowledge is .....

- (a) Life, avoidable
- (b) death, life
- (c) bliss, painful
- (d) painful, bliss

(viii) The work 'Malgudi Days' belongs to .....

- (a) A. G. Gardiner
- (b) R. K. Narayan
- (c) Ruskin Bond
- (d) J. B. S. Haldane

(ix) Swami did not do his home work because .....

- (a) he was lazy
- (b) he was busy with other work
- (c) he loved to get caned at school
- (d) he was not able to understand it

(x) According to Haldane, the scientific standpoint is .....

- (a) truthful and legal
- (b) impartial and informative
- (c) legal and impartial
- (d) truthful and impartial

This question paper contains 16+2 printed pages]

A—01—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

FINANCIAL ACCOUNTING—I

(MCQ + Theory)

(Tuesday, 17-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) Solve Question No. 1 on OMR sheet.

(ii) Question No. 1 and Question No. 2 are compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(iv) Simple calculator is allowed.

(i) प्रश्न क्र. 1 हा OMR sheet वरच सोडवा

(ii) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 2 हे अनिवार्य आहेत.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iv) साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे.

P.T.O.

MCQ

1. Multiple Choice Questions :

10

बहुपर्यायी प्रश्न :

(i) ..... is prepared on the basis of indirect expenses and indirect income of the business.

- (a) Profit & Loss Account
- (b) Trading Account
- (c) Capital Account
- (d) Bank Account

..... हे व्यवसायाचे अप्रत्यक्ष खर्च आणि अप्रत्यक्ष उत्पन्न यांच्या आधारे तयार केले जाते.

- (a) नफातोटा खाते
- (b) व्यापार खाते
- (c) भांडवल खाते
- (d) बँक खाते

(ii) Debit all expenses and losses, credit all income and gains in the rule of .....

- (a) Personal Account
- (b) Nominal Account
- (c) Real Account
- (d) None of the above

खर्च आणि हानीचे खाते नावे, उत्पन्न व लाभाचे खाते जमा हा नियम
..... खात्याचा आहे.

- (a) वैयक्तिक
- (b) नामधारी
- (c) वास्तविक
- (d) वरीलपैकी कोणतेही नाही

(iii) Goodwill account is a .....

- (a) Personal Account
- (b) Nominal Account
- (c) Real Account
- (d) None of the above

ख्याती खाते आहे .....

- (a) वैयक्तिक खाते
- (b) नामधारी खाते
- (c) वास्तविक खाते
- (d) वरीलपैकी कोणतेही नाही

(iv) ..... is the account in which account-holder is permitted to overdraw the amount.

- (a) Fixed Deposit Account
- (b) Savings Account
- (c) Trading Account
- (d) Current Account

..... मध्ये खातेधारकास जमा रकमे पेक्षा जास्त रक्कम काढण्याची मुभा असते.

- (a) मुदत ठेव खाते
- (b) बचत खाते
- (c) व्यापार खाते
- (d) चालू खाते

(v) Bank Reconciliation Statement is prepared by .....

- (a) Customer
- (b) Bank
- (c) Investigator
- (d) Auditor

बँक मिळवणीपत्रक ..... तयार करतो.

(a) ग्राहक

(b) बँक

(c) अन्वेषक

(d) अंकेक्षक

(vi) The source document for recording in purchase book is .....

(a) Cash memo

(b) Inward invoice

(c) Voucher

(d) Outward invoice

खरेदी पुस्तकात लिहीण्यासाठी स्रोत दस्तऐवज .....

(a) रोख पत्र

(b) आगत बीजक

(c) प्रमाणक

(d) निर्गत बीजक

(vii) Entry for bad debts is recorded in the .....

- (a) Sales book
- (b) Purchase book
- (c) Journal proper
- (d) Cash book

व्यवसायातील बुडीत कर्ज ..... यात लिहीण्यात येतात.

- (a) विक्री पुस्तक
- (b) खरेदी पुस्तक
- (c) मूळ रोजकीर्द
- (d) रोख पुस्तक

(viii) Importance of Book-keeping is .....

- (a) Record
- (b) Evidence
- (c) Assessment of tax
- (d) All of the above

पुस्तपाळनाचे महत्व ..... आहे.

- (a) अभिलेख
- (b) पुरावा
- (c) करांचे निर्धारण
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ix) Credit Balance in Trading Account represents :

- (a) Gross Profit
- (b) Net Profit
- (c) Gross Loss
- (d) Net Loss

व्यापार खात्याचे जमा अधिक्य हे ..... दर्शविते.

- (a) सकल लाभ
- (b) शुद्ध लाभ
- (c) सकल तोटा
- (d) शुद्ध तोटा

(x) In ..... goods or services are exchanged for other goods or services.

(a) Cash transaction

(b) Barter transaction

(c) Credit transaction

(d) None of the above

एका वस्तु व सेवेच्या मोबदल्यात दुसरी वस्तु व सेवा देण्याच्या क्रियेस
..... म्हणतात.

(a) रोख व्यवहार

(b) वस्तु-विनिमय व्यवहार

(c) उधार व्यवहार

(d) वरीलपैकी नाही

Theory

2. Journalise the following transactions in the books of Arun : 10

2014

Jan. 1 Arun started business with cash ₹ 20,000

Jan. 4 Opened Bank Account in State Bank by depositing ₹ 4,000

- Jan. 6 Bought goods (subject to 5% trade discount) worth ₹ 4,000
- Jan. 7 Sold goods worth ₹ 1,000
- Jan. 13 Withdrawn goods worth ₹ 200 by Arun for private use
- Jan. 16 Received ₹ 800 from Kiran on account
- Jan. 24 Paid sundry expenses ₹ 100
- Jan. 26 Paid to Ramakant ₹ 2,000 on account
- Jan. 28 Paid Insurance premium of ₹ 350 on the property of
business
- Jan. 30 Cash sales ₹ 2,000.

अरुण यांच्या पुस्तकात पुढील व्यवहारांच्या रोजकीर्द नोंदी करा :

2014

- जाने. 1 अरुण यांनी ₹ 20,000 च्या रोख रकमेने व्यवसाय प्रारंभ केला.
- जाने. 4 स्टेट बँके मध्ये ₹ 4,000 जमा करून खाते उघडले
- जाने. 6 मालाची खरेदी (5% व्यापारिक कसरीवर) ₹ 4,000
- जाने. 7 मालाची विक्री ₹ 1,000

- जाने. 13 अरुणने स्वतःच्या उपयोगासाठी वस्तू उचलल्या ₹ 200
- जाने. 16 किरण कडून ₹ 800 मिळाले
- जाने. 24 विविध खर्चाबद्दल दिले ₹ 100
- जाने. 26 रमाकांत ला दिले ₹ 2,000
- जाने. 28 विमा प्रव्याजी व्यवसायाच्या मालमत्ते वरीलचे ₹ 350 दिले
- जाने. 30 रोख विक्री ₹ 2,000.

3. Prepare purchase book, sales book, purchase return book, sales return book on the basis of information given :

2014

- Mar. 1 Purchased goods from Sudhakar for ₹ 1,500, less 2% trade discount
- Mar. 4 Bought goods from Ramlal & Sons for ₹ 2,500, less 5% trade discount
- Mar. 7 Sold goods to Surendra for ₹ 500, less 2% trade discount
- Mar. 8 Sold goods to Surykant for ₹ 700, less 2% trade discount
- Mar. 11 Returned goods worth ₹ 150 to Sudhakar (Gross)

- Mar. 12 Returned goods worth ₹ 100 to Ramlal & Sons (Net)
- Mar. 16 Surendra returned goods worth ₹ 200 to us (Gross)
- Mar. 19 Surykant returned goods worth ₹ 250 to us (Net)
- Mar. 26 Purchased furniture for ₹ 1,500 from Hindustan Furniture
on credit for office use.

खालील दिलेल्या माहितीच्या आधारे खरेदी पुस्तक, विक्री पुस्तक, खरेदी परत पुस्तक, विक्री परत पुस्तक तयार करा :

2014

- मार्च 1 सुधारक कडून 2% व्यापारीक कसरीवर ₹ 1,500 चा माल खरेदी केला
- मार्च 4 रामलाल अँड सन्स कडून 5% व्यापारीक कसरीवर ₹ 2,500 चा माल खरेदी केला
- मार्च 7 सुरेंद्र ला 2% व्यापारीक कसरीवर ₹ 500 चा माल विकण्यात आला
- मार्च 8 सुर्यकांत ला 2% व्यापारीक कसरीवर ₹ 700 चा माल विकण्यात आला
- मार्च 11 सुधाकरला माल परत केला ₹ 150 (सकल)
- मार्च 12 रामलाल अँड सन्स यांना माल परत केला ₹ 100 (शुद्ध)

P.T.O.

- मार्च 16 सुरेंद्र यांच्या कडून माल परत आला ₹ 200 (सकल)
- मार्च 19 सुर्यकांत यांच्या कडून माल परत आला ₹ 250 (शुद्ध)
- मार्च 26 कार्यालयासाठी हिंदुस्तान फर्निचर कडून फर्निचर उधारीवर खरेदी केले
₹ 1,500.

Or

(किंवा)

Pass Journal entries to rectify the following errors :

- (i) Wages paid for installation of machinery ₹ 750 was posted to wages account
- (ii) Sales book was undercast by ₹ 750
- (iii) Rent paid to landlord Dilip was debited to his personal account ₹ 5,000
- (iv) General expenses paid amounted to ₹ 81 was wrongly recorded in the ledger as ₹ 18
- (v) Goods purchased from Suresh ₹ 3,000 was recorded in the sales book.

खालील चुकांच्या दुरुस्ती नोंद करा :

- (i) यंत्र स्थापना खर्चाचे ₹ 750 दिले याची नोंद मजुरी खात्यात करण्यात आली.
- (ii) विक्री पुस्तक ₹ 750 ने कमी लावले.
- (iii) भाड्याचे ₹ 5,000 देण्यात आले ही रक्कम जागा मालक दिलीप यांचे वैयक्तिक खात्यात नावे करण्यात आली.
- (iv) सामान्य व्ययाचे ₹ 81 दिले चुकीने सामान्य व्यय खात्यामध्ये ₹ 18 ची नोंद करण्यात आली.
- (v) सुरेश कडून खरेदी केलेल्या ₹ 3,000 ची नोंद विक्री पुस्तकात करण्यात आली.

4. From the following trial balance prepare final account of Mr. Sachin as on 31-3-2015 :

Trial Balance

as on 31-3-2015

Particulars	Dr.	Cr.
	₹	₹
Machinery	1,25,000	—
Furniture	25,000	—

P.T.O.

WT

(14)

A—01—2015

Capital	—	1,00,000
Cash at Bank	25,050	—
Advertisement	5,500	—
Rent & Rates	5,000	—
Discount Received	—	5,000
Sundry debtors	20,000	—
Wages	2,000	—
Purchases	2,40,000	—
Opening stock	25,000	—
Sales	—	3,45,000
Cash in hand	2,450	—
Sales returns	7,500	—
Purchase returns	—	12,500
Salaries	15,000	—
Sundry creditors	—	35,000
	<hr/>	<hr/>
	4,97,500	4,97,500

Adjustment :

- (i) Closing stock ₹ 20,000
- (ii) Depreciate machinery and furniture by 10%
- (iii) Salaries ₹ 2,000 and wages ₹ 500 were outstanding
- (iv) Provide R.D.D. at 5% on sundry debtors.

खालील तेरीज पत्रकावरून श्री सचिन ह्यांचे 31-3-2015 करिता अंतीम लेखे तयार करा :

तेरीज-पत्रक

31-3-2015 रोजीचे

विवरण	नावे	जमा
	₹	₹
यंत्र	1,25,000	—
फर्निचर	25,000	—
भांडवल	—	1,00,000
अधिकोषस्थ रोख	25,050	—
जाहीरात	5,500	—

P.T.O.

WT

(16)

A—01—2015

भाडे आणि दर	5,000	—
प्राप्त कसर	—	5,000
विविध ऋणको	20,000	—
मजुरी	2,000	—
खरेदी	2,40,000	—
प्रारंभण स्कंध	25,000	—
विक्री	—	3,45,000
हस्तस्थ रोख	2,450	—
विक्री परत	7,500	—
खरेदी परत	—	12,500
वेतन	15,000	—
विविध धनको	—	35,000
	<hr/>	<hr/>
	4,97,500	4,97,500

समायोजना :

(i) संवरण स्कंध ₹ 20,000

- (ii) यंत्र आणि फर्निचरवर 10% घसारा आकारा
- (iii) वेतन ₹ 2,000 आणि मजुरी ₹ 500 अदत्त आहेत.
- (iv) विविध ऋणकोवर 5% सं.बु.क.नि. तरतूद करा.

Or

(किंवा)

From the following particulars prepare Bank Reconciliation Statement of Balaji as on 31st March, 2014 :

- (i) Bank balance as per cash book ₹ 14,150
- (ii) Cheque issued to creditors but not till presented for payment
₹ 6,500
- (iii) Direct deposited by Prakash credited only in pass book
₹ 2,500
- (iv) Cheques deposited into bank but not credited by bank till
₹ 3,800
- (v) Telephone bill paid by bank debited in the pass book only
₹ 2,350.

P.T.O.

खालील माहितीच्या आधारे बालाजी यांचे 31 मार्च, 2014 चे अधिकोष समाधान विवरण तयार करा :

- (i) रोख पुस्तकानुसार बँकेत शिल्लक ₹ 14,150
- (ii) धनकोला ₹ 6,500 चा धनादेश दिला परंतु शोधनासाठी सादर करण्यात आला नाही
- (iii) प्रकाशने ₹ 2,500 प्रत्यक्ष जमा केले ज्याची नोंद फक्त पासबुकात करण्यात आली
- (iv) ₹ 3,800 चा धनादेश बँकेत जमा करण्यात आला परंतु समाकलीत करण्यात आला नाही
- (v) बँकेने ₹ 2,350 चे टेलीफोन बील भरले ज्याची नोंद फक्त पासबुकात विकलीत करण्यात आली.

This question paper contains 8+2 printed pages]

A—72—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

COMPUTER FOR BUSINESS

(MCQ + Theory)

(Tuesday, 24-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :—(i) Solve question No. 1 on OMR sheet during first half hour.

(ii) Question Nos. 1 and 2 are compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(iv) Simple numerical calculator is allowed.

(i) प्रश्न क्रमांक 1 OMR sheet वर सोडवावयचा आहे यासाठी पहिला अर्धा तास वेळ राहिल.

(ii) प्रश्न क्रमांक 1 व 2 अनिवार्य आहेत.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iv) साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे.

P.T.O.

(MCQ)

1. Choose *correct* answer :

10

(i) The following is the feature of computer :

- (a) Speed
- (b) Accuracy
- (c) Memory
- (d) All of the above

खालीलपैकी संगणकाची वैशिष्ट्ये आहेत :

- (a) स्पीड
- (b) अॅक्युरसी
- (c) मेमरी
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ii) Monitor is a/an.....device.

- (a) Input
- (b) Output
- (c) Storage
- (d) All of the above

मॉनिटर हे एक.....उपकरण आहे.

- (a) इनपुट
- (b) आऊटपुट
- (c) स्टोअरेज
- (d) वरीलपैकी सर्व

(iii) USB stands for :

- (a) Universal Serial Bus
- (b) Universal Serial Bracket
- (c) Universal Secret Bus
- (d) Universal Standard Bus

युएसबी म्हणजे :

- (a) युनिव्हर्सल सिरीयल बस
- (b) युनिव्हर्सल सिरीयल ब्रॅकेट
- (c) युनिव्हर्सल सिक्रेट बस
- (d) युनिव्हर्सल स्टॅन्डर्ड बस

(iv) PASCAL is the example of :

- (a) Machine language
- (b) Assembly language
- (c) High level language
- (d) Low level language

पास्कल हे.....चे उदाहरण आहे.

- (a) मशिन लँग्वेज
- (b) असेंब्ली लँग्वेज
- (c) हाय लेव्हल लँग्वेज
- (d) लो लेव्हल लँग्वेज

(v) The following is the octal number :

- (a) 546
- (b) 148
- (c) 429
- (d) 87

खालील ऑक्टेल नम्बर आहे :

- (a) 546
- (b) 148
- (c) 429
- (d) 87

(vi) The number system with the base of 8 is called as

a.....

- (a) Binary
- (b) Octal
- (c) Decimal
- (d) Hexadecimal

ज्या संख्या पद्धतीचा पाया 8 आहे त्या संख्या पद्धतीत म्हणतात :

- (a) द्वयमान
- (b) अष्टमान
- (c) दशमान
- (d) षोडशमान

(vii) Which software contains the columns and rows mainly ?

- (a) MS Word
- (b) MS Outlook
- (c) MS Excel
- (d) MS PowerPoint

कॉलम्स आणि रोज़ प्रामुख्याने कोणत्या सॉफ्टवेअरमध्ये असतात ?

- (a) एम.एस. वर्ड
- (b) एम.एस. आऊटलूक
- (c) एम.एस. एक्सेल
- (d) एम.एस. पॉवरपॉइंट

(viii) Which of the following is feature of MS-Word ?

- (a) Automation
- (b) Auto Correct
- (c) Format text
- (d) All of the above

खालीलपैकी कोणती एम.एस. वर्डची वैशिष्ट्ये आहेत ?

- (a) ऑटोमेशन
- (b) ऑटो करेक्ट
- (c) फॉरमॅट टेक्स्ट
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ix) WAN stands for :

- (a) Wide Area Network
- (b) Wireless Area Network
- (c) Whole Area Network
- (d) World Area Network

वॅन म्हणजे :

- (a) वाईड एरिया नेटवर्क
- (b) वायरलेस एरिया नेटवर्क
- (c) होल एरिया नेटवर्क
- (d) वर्ल्ड एरिया नेटवर्क

(x) Features of E-mail are :

- (a) Receive Messages
- (b) Sending Messages
- (c) Send an image, video
- (d) All of the above

ई-मेल ची वैशिष्ट्ये आहेत :

- (a) रिसीव्ह मेसेजेस
- (b) सेंडिंग मेसेजेस
- (c) सेंड अॅन इमेज, व्हीडीओ
- (d) वरीलपैकी सर्व

(Theory)

2. Define computer. Explain features of computer. 10

संगणकाची व्याख्या द्या. संगणकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

3. Describe types of computer memory. 10

संगणकीय स्मृतीच्या प्रकारांचे वर्णन करा.

Or

(किंवा)

Convert the following decimal numbers into binary numbers :

(a) $(111)_{10}$

(b) $(256)_{10}$

(c) $(121)_{10}$

(d) $(199)_{10}$

खालील दशमान संख्यांचे द्विमान संख्येमध्ये रूपांतर करा :

(a) $(111)_{10}$

(b) $(256)_{10}$

(c) $(121)_{10}$

(d) $(199)_{10}$

4. State importance of Internet.

10

इंटरनेटचे महत्व सांगा.

Or

(किंवा)

Write short notes on (any two) :

- (a) E-mail
- (b) Computer Languages
- (c) Word Processing
- (d) Text Designing.

थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोनवर) :

- (a) ई-मेल
- (b) संगणकीय भाषा
- (c) वर्ड प्रोसेसिंग
- (d) टेक्स्ट डिझायनिंग.

This question paper contains 8+2 printed pages]

A—39—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

BUSINESS COMMUNICATION—I

(MCQ + Theory)

(Saturday, 21-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) Solve Question No. 1 on OMR sheet during the first half an hour.

(ii) Question No. 1 and question No. 2 are compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(i) प्रश्न क्र. 1 हा OMR sheet वरच सोडवा त्यासाठी पहिला अर्धा तास वेळ राहिल.

(ii) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 2 हे अनिवार्य आहेत.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

P.T.O.

MCQ

1. Solve the following MCQ on OMR sheet :

10

पुढील बहुपर्यायी प्रश्न OMR sheet वर सोडवा :

(i) The elements of business communication are communicator, communicatee, message, media and .....

(a) Written communication

(b) Oral communication

(c) Response

(d) None of the above

संदेशवहनाचे संदेशदाता, संदेशग्रहिता, संदेश, माध्यम आणि ..... हे घटक आहेत.

(a) लेखी संदेशवहन

(b) तोंडी संदेशवहन

(c) प्रतिसाद

(d) वरीलपैकी नाही

(ii) A person of positive attitude is ..... person.

- (a) Active
- (b) Enthusiastic
- (c) Optimistic
- (d) All of the above

सकारात्मक दृष्टीकोण असलेला व्यक्ती ..... असतो.

- (a) कृतीशील
- (b) उत्साही
- (c) आशावादी
- (d) वरीलपैकी सर्व

(iii) Which is the barrier in communication from the following :

- (a) Principle of timeliness
- (b) Principle of attention
- (c) Principle of completeness
- (d) Wrong selection of media

खालीलपैकी कोणता संदेशवहनातील अडथळ्या आहे ?

- (a) वेळेचे तत्व
- (b) संतर्कतेचे तत्व
- (c) परिपूर्णतेचे तत्व
- (d) चुकीच्या माध्यमाची निवड

(iv) Mock interviews are organised for the purpose of :

- (a) Promotion
- (b) Recruitment
- (c) Guidance to candidate
- (d) None of the above

अभिरूप मुलाखत या उद्देशाने आयोजित करतात :

- (a) बढती
- (b) भरती
- (c) उमेदवारांना मार्गदर्शन
- (d) वरीलपैकी नाही

(v) Principle of timeliness means :

- (a) Proper use of time
- (b) Wastage of time
- (c) Wastage of money
- (d) All of the above

वेळेचे तत्व म्हणजे :

- (a) वेळेचा योग्य उपयोग
- (b) वेळेचा अपव्यय
- (c) पैशाचा अपव्यय
- (d) वरीलपैकी सर्व

(vi) Communication is *not* successful due to :

- (a) Clarity to communication
- (b) Barriers to communication
- (c) Correctness to communication
- (d) None of the above

संदेशवहन हे यशस्वी होत नाही, कारण :

- (a) संदेशवहनातील स्पष्टता
- (b) संदेशवहनातील अडथळे
- (c) संदेशवहनातील अचुकता
- (d) वरीलपैकी नाही

(vii) The purchase order letter is generally written by :

- (a) Marketing manager
- (b) Purchase manager
- (c) Production manager
- (d) All of the above

खरेदी आदेशपत्र साधारणपणे ..... हे लिहितात.

- (a) विपणन व्यवस्थापक
- (b) खरेदी व्यवस्थापक
- (c) निर्माणी व्यवस्थापक
- (d) वरीलपैकी सर्व

(viii) The following is a type of interview :

- (a) Job interview
- (b) Exit interview
- (c) Promotion interview
- (d) All of the above

पुढील एक मुलाखतीचा प्रकार आहे :

- (a) नोकरीची मुलाखत
- (b) निर्गमन मुलाखत
- (c) बढतीची मुलाखत
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ix) Listening is a/an ..... process.

- (a) Business
- (b) Intellectual
- (c) Physical
- (d) Mechanical

श्रवणक्रिया ही एक ..... प्रक्रिया आहे.

- (a) व्यावसायिक
  - (b) बौद्धिक
  - (c) शारीरिक
  - (d) यांत्रिक
- (x) Speaker should have :

- (a) Listening skill
- (b) Reading skill
- (c) Speaking skill
- (d) Writing skill

वक्त्याकडे असायला पाहिजे :

- (a) श्रवण कौशल्य
- (b) वाचन कौशल्य
- (c) भाषण कौशल्य
- (d) लेखन कौशल्य

Theory

2. Explain the various principles of effective communication. 10

प्रभावी संदेशवहनाची तत्वे स्पष्ट करा.

3. Write an application letter for the post of 'Accountant' to the Baliraja Sakhar Karkhana Ltd. Purna, Dist. Parbhani. 10

बळीराजा साखर कारखाना लि. पुर्णा, जिल्हा परभणी यांना 'लेखापाल' पदासाठी अर्ज करा.

Or

(किंवा)

What is Mock interview ? Explain the process of mock interview.

अभिरूप मुलाखत म्हणजे काय ? अभिरूप मुलाखतीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

4. What is Listening ? State the principles of effective listening. 10

श्रवण म्हणजे काय ? प्रभावी श्रवणक्रियेची तत्वे सांगा.

P.T.O.

Or

(किंवा)

Write short notes on :

- (a) Group discussion
- (b) Positive personal attitude.

थोडक्यात टिपा लिहा :

- (a) गट चर्चा
- (b) व्यक्तीगत सकारात्मक प्रवृत्ती.

This question paper contains 8+2 printed pages]

A—51—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

BUSINESS ECONOMICS-I

(MCQ + Theory)

(Monday, 23-11-2015)

Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) Solve Question No. 1 on OMR sheet and last half hour for this question.

(ii) Question Nos. 1 and 2 are compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(iv) Negative marking for wrong answers.

(i) प्रश्न क्र. 1 OMR sheet वर सोडवा आणि त्यासाठी शेवटचा अर्धा तास वेळ आहे.

(ii) प्रश्न क्र. 1 व 2 आवश्यक/अनिवार्य आहे.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iv) चुकीच्या उत्तरास ऋणात्मक गुण दिले जातील.

P.T.O.

MCQ

1. (i) Which of the following is feature of Business Economics ?

- (a) Micro Economics
- (b) Macro Economics
- (c) Prescriptive Science
- (d) All of the above

व्यावसायिक अर्थशास्त्राचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य आहे ?

- (a) सूक्ष्म अर्थशास्त्र
- (b) स्थूल अर्थशास्त्र
- (c) मार्गदर्शक शास्त्र
- (d) वरीलपैकी सर्व

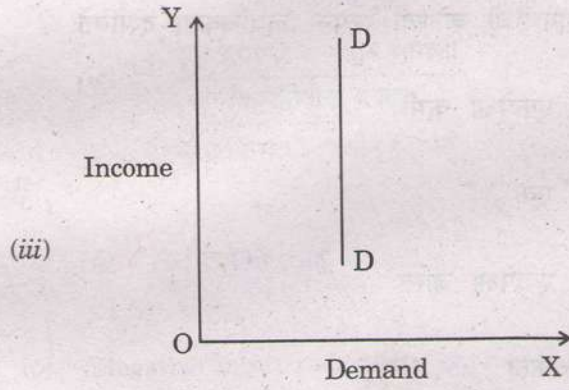
(ii) Business Economics is ..... science.

- (a) Natural
- (b) Social
- (c) Political
- (d) None of the above

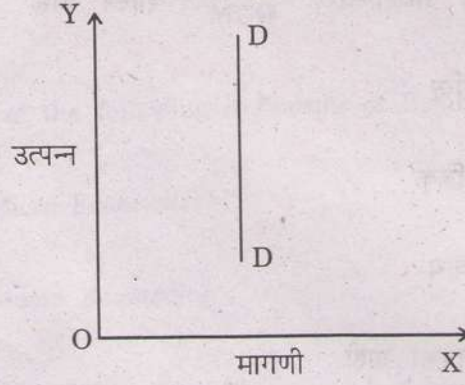
व्यावसायिक अर्थशास्त्र ..... शास्त्र आहे.

- (a) नैसर्गिक
- (b) सामाजिक
- (c) राजकीय
- (d) वरीलपैकी नाही

The above diagram indicates income elasticity of demand :

- (a) Less than one
- (b) Elasticity one
- (c) More than one
- (d) Zero elasticity

वरील आकृती मागणीची कोणती उत्पन्न लवचिकता दर्शविते ?

- (a) लवचिकता एकपेक्षा कमी
 (b) लवचिकता एक
 (c) लवचिकता एकपेक्षा जास्त
 (d) शून्य लवचिकता

(iv) Arc elasticity is calculated with :

- (a) $\frac{\% \text{ Change in Demand}}{\% \text{ Change in Price}}$
 (b) $\frac{\text{Lower Segment}}{\text{Upper Segment}}$
 (c) $\frac{\frac{\text{Change in Demand}}{\text{Original Demand} + \text{New Demand}}}{\frac{\text{Change in Price}}{\text{Original Price} + \text{New Price}}}$
 (d) None of the above

कमान लवचिकता पद्धतीत लवचिकता खालीलपैकी कोणत्या सुत्राने काढतात ?

(a)
$$\frac{\text{मागणीतील शोकडा बदल}}{\text{किंमतीतील शोकडा बदल}}$$

(b)
$$\frac{\text{खालील भाग}}{\text{वरील भाग}}$$

(c)
$$\frac{\frac{\text{मागणीतील बदल}}{\text{मूळ मागणी} + \text{नवीन मागणी}}}{\frac{\text{किंमतीतील बदल}}{\text{मूळ किंमत} + \text{नवीन किंमत}}}$$

(d) वरीलपैकी नाही

(v) Negative income elasticity implies that as income rises demand for the commodity .....

(a) falls

(b) remains constant

(c) rises

(d) becomes zero

ऋणात्मक उत्पन्न लवचिकतेमध्ये उत्पन्नात वाढ झाल्यास त्या वस्तूची मागणी .....

- (a) घटते
- (b) स्थिर रहाते
- (c) वाढते
- (d) शून्य होते

(vi) Which of the following is External Economies ?

- (a) Managerial Economies
- (b) Labour Economies
- (c) Technical Economies
- (d) Transport Facilities

खालीलपैकी कोणती बाह्य बचत आहे ?

- (a) व्यवस्थापकीय बचत
- (b) श्रमिक बचत
- (c) तांत्रिक बचत
- (d) वाहतूक सुविधा

(vii) Which is the first stage in Law of Variable Proportion ?

- (a) Decreasing Return
- (b) Increasing Return
- (c) Negative Return
- (d) Constant Return

बदलत्या प्रमाणाच्या सिद्धांताची पहिली अवस्था कोणती ?

- (a) घटते फल
- (b) वाढते फल
- (c) ऋण फल
- (d) स्थिर फल

(viii) When is total production maximum ?

- (a) When average product becomes zero
- (b) When marginal product becomes the highest
- (c) When marginal product becomes zero
- (d) All of the above

एकूण उत्पादन महत्तम केंव्हा असते ?

- (a) जेंव्हा सरासरी उत्पादन शून्य असते
- (b) जेंव्हा सिमांत उत्पादन महत्तम असते
- (c) जेंव्हा सिमांत उत्पादन शून्य असते
- (d) वरीलपैकी सर्व

(ix) If total cost is Rs. 2,000 and fixed cost is Rs. 1,400, what will be variable cost ?

- (a) Rs. 600
- (b) Rs. 3,400
- (c) Rs. 900
- (d) Rs. 200

जर एकूण खर्च 2,000 रु. असेल व स्थिर खर्च 1,400 रु. असेल तर बदलता खर्च किती ?

- (a) 600 रु.
- (b) 3,400 रु.
- (c) 900 रु.
- (d) 200 रु.

(x) The cost which does not change with the volume of output

is :

- (a) Variable cost
- (b) Marginal cost
- (c) Average cost
- (d) Fixed cost

उत्पादनाच्या प्रमाणाबरोबर न बदलणारा खर्च म्हणजे :

- (a) बदलता खर्च
- (b) सिमांत खर्च
- (c) सरासरी खर्च
- (d) स्थिर खर्च

Theory

2. Distinguish between Micro-economics and Macro-economics.

सूक्ष्म अर्थशास्त्र आणि स्थूल अर्थशास्त्रामधील फरक सांगा.

3. Explain the importance of Elasticity of Demand. (Any five).

मागणीच्या लवचिकतेचे महत्व स्पष्ट करा. (कोणतेही पाच)

Or

(किंवा)

State the internal diseconomies.

अंतर्गत अबचती सांगा.

4. "Short run average cost curve is 'U' shaped but sharp." Discuss.

"अल्पकालीन सरासरी खर्च वक्र 'यु' आकाराचा परंतू तीव्र असतो." चर्चा करा.

Or

(किंवा)

Write short notes on :

(i) Money cost;

(ii) Marginal cost.

थोडक्यात टिपा लिहा :

(i) पैशातील खर्च;

(ii) सिमांत खर्च.

This question paper contains 4+2 printed pages|

P—54—2015

FACULTY OF ARTS/SCIENCE/COMMERCE/SOCIAL

SCIENCES/FINE ARTS

B.A./B.Sc./B.Com./B.S.W./B.F.A. (First Year)

(First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

HINDI (Second Language)

(साहित्य भारती)

(MCQ + Theory)

(Thursday, 19-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—Two Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

(ii) बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्नों के लिए नकारात्मक अंक पद्धति होगी।

(iii) अंकों का विभाजन दाहिनी ओर किया गया है ।

P.T.O.

(MCQ)

1. निम्नलिखित बहुपर्यायी (MCQ) प्रश्नों के उत्तर लिखिए : 10

(1) इनमें से कौनसे कवि 'सुमन' उपनाम से जाने जाते हैं ?

- (a) सूर्यकान्त त्रिपाठी
- (b) शिवमंगल सिंह
- (c) अयोध्यासिंह उपाध्याय
- (d) मैथिलीशरण गुप्त

(2) 'Manifesto' शब्द का हिंदी रूप क्या है ?

- (a) सूचना-पत्र
- (b) घोषणा-पत्र
- (c) पार-पत्र
- (d) समाचार-पत्र

(3) अज्ञेय की 'शरणदाता' कहानी किस कहानी संग्रह से ली गई है ?

- (a) कोठरी की बात
- (b) विपथगा
- (c) त्रिपथगा
- (d) शरणार्थी

(4) 'Oath' शब्द का हिंदी रूप क्या है ?

- (a) निर्देश
- (b) शपथ
- (c) आज्ञा
- (d) आदेश

(5) इनमें से कौनसे कवि खड़ी बोली हिंदी के प्रथम कवि हैं ?

- (a) मैथिलीशरण गुप्त
- (b) हरिवंशराय बच्चन
- (c) भारतेन्दु हरिश्चंद्र
- (d) सूर्यकान्त त्रिपाठी 'निराला'

(6) जर्मादार के लड़के का नाम क्या है ?

- (a) भगवानदास
- (b) देवेंद्रलाल
- (c) मैं
- (d) ईश्वरी

- (7) तीन बुलाये ..... आवै ।
निज निज विपता रोई सुनावै ॥
- (a) ग्यारह
(b) तेरह
(c) चौदह
(d) सोलह
- (8) 'झूठ-सच' उपन्यास के लेखक कौन हैं ?
- (a) यशपाल
(b) प्रेमचंद
(c) जैनेंद्र कुमार
(d) अमरकान्त
- (9) टूटे हुए तारों पर कौन शोक मनाता नहीं है ?
- (a) बादल
(b) मदिरालय
(c) मधुवन
(d) अम्बर

(10) 'महन्त रामदास' किस कहानी का पात्र है ?

- (a) एष धर्म: सनातन:
- (b) त्रिवेणी
- (c) शरणदाता
- (d) लड़की की शादी

(Theory)

2. ससंदर्भ व्याख्या कीजिए :

5

“यह जन है, गाता गीत जिन्हें फिर और कौन गाएगा ?

पनडुब्बा, ये मोती सच्चे फिर कौन कृति लाएगा ?

यह समिधा, ऐसी आग हठीली बिरला सुलगाएगा ।

यह अद्वितीय, यह मेरा; यह मैं स्वयं विसर्जित :”

अथवा

“हाँ, मैं तुमसे यह पूछने आया हूँ कि क्या तुम किसी दूसरी लाइन में काम करना पसन्द करोगे—मेरा मतलब है, टीचरी लाइन को छोड़कर ? समझो कि 800 रुपये तनख्वाह होगी ।”

3. 'नवयुवकों के प्रति' कविता की प्रासंगिकता को स्पष्ट कीजिए । 10

अथवा

'जो बीत गयी, सो बात गयी' कविता के आशय को स्पष्ट कीजिए ।

P.T.O.

4. 'सच बोलने की भूल' कहानी में शहरी मध्यवर्ग और गाँव के किसान की वर्गीय मनोवृत्तियों का चित्रण किया गया है । स्पष्ट कीजिए । 10

अथवा

'एष धर्मः सनातनः' कहानी की मूल संवेदना स्पष्ट कीजिए ।

5. टिप्पणी लिखिए : 5

'जुही की कली' कविता में व्यक्त प्रेम भावना ।

अथवा

'देविन्दरलाल' का चरित्र-चित्रण ।

This question paper contains 15 printed pages]

A—05—2015

FACULTY OF COMMERCE

B.Com. (First Year) (First Semester) EXAMINATION

OCTOBER/NOVEMBER, 2015

FUNDAMENTALS OF STATISTICS

(MCQ + Theory)

(Wednesday, 18-11-2015) Time : 10.00 a.m. to 12.00 noon

Time—2 Hours

Maximum Marks—40

N.B. :- (i) Solve Question No. 1 on OMR sheet during the first half hour.

(ii) Question No. 1 and question No. 2 are compulsory.

(iii) All questions carry equal marks.

(iv) Simple calculator is allowed.

(i) प्रश्न क्र. 1 हा OMR sheet वरच सोडवावयाचा आहे त्यासाठी पहीला अर्धा तास वेळ राहिल.

(ii) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 2 हे अनिवार्य आहेत.

(iii) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

(iv) साधे गणकयंत्र वापरण्यास परवानगी आहे.

P.T.O.

MCQ

1. Attempt the following multiple choice questions : 10

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा :

- (i) The word 'Statistics' has been derived from Latin word .....

(a) Streat

(b) State

(c) Status

(d) Science

'Statistics' हा शब्द लॅटीन भाषेतील ..... या शब्दापासून आला आहे.

(a) Streat

(b) State

(c) Status

(d) Science

(ii) The primary data are collected by :

- (a) Questionnaire method
- (b) Interview method
- (c) Observation method
- (d) All of the above

प्राथमिक माहिती गोळा करण्याच्या पद्धती :

- (a) प्रश्नावली पद्धत
- (b) मुलाखत पद्धत
- (c) निरीक्षण पद्धत
- (d) वरीलपैकी सर्व

(iii) Which is the mode of the following ?

39, 47, 45, 39, 52, 47, 39, 42.

- (a) 39
- (b) 45
- (c) 47
- (d) 52

पुढील मालीकेत भुयिष्टक कोणते ?

39, 47, 45, 39, 52, 47, 39, 42.

- (a) 39
- (b) 45
- (c) 47
- (d) 52

(iv) Which of the following is *not* a common measure of central tendency ?

- (a) Mean
- (b) Median
- (c) Mode
- (d) Range

पुढीलपैकी कोणते सर्वसामान्य केन्द्रीय प्रवृत्तीचे माप नाही ?

- (a) माध्य
- (b) मध्यका
- (c) भुयिष्टक
- (d) विस्तार

(v) Mean deviation is denoted by :

- (a) Square root of delta
- (b) Square of delta
- (c) Delta
- (d) None of the above

माध्य विचलन कोणत्या नावाने दर्शवितात ?

- (a) डेल्टाचे वर्गमुळ
- (b) डेल्टा वर्ग
- (c) डेल्टा
- (d) वरीलपैकी नाही

(vi) The range of

26, 22, 28, 36, 32, 38

is .....

- (a) 22
- (b) 20
- (c) 18
- (d) 16

पुढील मालीकेचा विस्तार कोणता ?

मालीका : 26, 22, 28, 36, 32, 38

- (a) 22
- (b) 20
- (c) 18
- (d) 16

(vii) If $b_{yx} = 1.6$ and $b_{xy} = 0.4$, then find out correlation coefficient :

- (a) 0.4
- (b) 0.8
- (c) 0.64
- (d) 0.08

जर $b_{yx} = 1.6$ आणि $b_{xy} = 0.4$ असेल, तर सहसंबंधाचा सहगुणक

शोधा :

- (a) 0.4
- (b) 0.8
- (c) 0.64
- (d) 0.08

(viii) Regression is .....

- (a) Mathematical measure
- (b) Logical measure
- (c) Analytical measure
- (d) Statistical measure

प्रतीगमन हे :

- (a) गणितीय मोजमाप आहे
- (b) लाजीक मोजमाप आहे
- (c) विश्लेषणात्मक मोजमाप आहे
- (d) सांख्यिकीय मोजमाप आहे

(ix) Coefficient of correlation *cannot* be :

- (a) More than 1
- (b) Less than 1
- (c) Equal to 1
- (d) All of the above

सहसंबंध गुणांकाची किंमत ..... असु शकत नाही.

- (a) एकपेक्षा जास्त
- (b) एकपेक्षा कमी
- (c) एक
- (d) वरीलपैकी सर्व

(x) ..... introduced method of finding coefficient of correlation.

- (a) Galton
- (b) Hicks
- (c) Karl Pearson
- (d) All of the above

सहसंबंध गुणकाच्या पद्धतीची सुरुवात ..... ह्यांनी केली.

- (a) गॅल्टन
- (b) हीक्स
- (c) कार्ल पियर्सन
- (d) वरीलपैकी सर्व

Theory

2. Calculate mean and median from the following data : 10

Marks	No. of Students
0-10	4
10-20	8
20-30	6
30-40	3
40-50	7
50-60	2

खालील माहिती वरून माध्य व मध्यका काढा :

गुण	विद्यार्थ्यांची संख्या
0-10	4
10-20	8
20-30	6
30-40	3
40-50	7
50-60	2

WT

(10)

A-05-2015

3. Calculate the standard deviation from the following data : 10

Class	Frequency
10—20	12
20—30	30
30—40	34
40—50	65
50—60	45
60—70	25
70—80	18

खालील माहितीच्या आधारे 'प्रमाप विचलन' काढा :

वर्ग	वारंवारिता
10—20	12
20—30	30
30—40	34

WT

(11)

A-05-2015

40—50	65
50—60	45
60—70	25
70—80	18

Or

(किंवा)

Calculate quartile deviation and its co-efficient from the following data :

Marks	No. of Students
0—10	4
10—20	8
20—30	11
30—40	15
40—50	12
50—60	6
60—70	3

P.T.O.

खालील माहितीवरून चतुर्थक विचलन व त्याचा गुणक काढा :

गुण	विद्यार्थ्यांची संख्या
0-10	4
10-20	8
20-30	11
30-40	15
40-50	12
50-60	6
60-70	3

4. Calculate the Karl Pearson's coefficient of correlation from the following data :

10

X	Y
5	16
6	20
7	22
9	25

WT

(13)

A-05-2015

12	24
15	26
14	28
16	29
17	31
19	39

Use '12' and '26' as assumed mean of 'X' and 'Y' series respectively.

खालील माहितीवरून कार्ल पिअरसन यांचा सहसंबंध गुणक काढा :

'क्ष'	'य'
5	16
6	20
7	22
9	25
12	24

P.T.O.

WT

(14)

A—05—2015

15	26
14	28
16	29
17	31
19	39

‘क्ष’ आणि ‘य’ मालिकासाठी अनुक्रमे ‘12’ आणि ‘26’ गृहित माध्य वापरा.

Or

(किंवा)

The following results were worked out from scores in Statistics and Mathematics in certain exam :

	Score in Statistics	Score in Mathematics
Mean	39.5	47.5
Standard Deviation	10.8	17.8

Correlation coefficient = 0.42

Find both the regression lines.

एका परीक्षेत सांख्यिकी व गणित विषयातील गुणांचा अभ्यास केला असता खालील माहिती मिळाली :

	सांख्यिकीचे गुण	गणिताचे गुण
मध्य	39.5	47.5
प्रमाण विचलन	10.8	17.8

सहसंबंध गुणांक = 0.42

दोन्ही समाश्रयण समीकरणे माहीत करा.